

Baštinske ustanove kao izvor za istraživanje turizma

Nataša Špadijer

Nužnost i značaj povezivanja knjižničara, ali i svih baštinskih ustanova i njihovog stručnog kadra, doprinosi stjecanju šire publike i razvijanju novih mogućnosti korištenja fondova i predstavljanja kulturne baštine. Istraživanjem fondova knjižnica, arhiva i muzeja dolazimo do saznanja o najrazličitijim aspektima razvoja jednog društva. Među mnogim temama koje se mogu obraditi svakako je turizam, koji je za zemlje Mediterana od izuzetnog značaja. U radu je prikazan primjer suradnje među knjižničarima i knjižnicama, ostvarene u lokalnoj zajednici i međunarodno, na pripremi i realizaciji izložbe „Turizam kroz vrijeme“. Izložba koja je realizirana u suradnji s Turističkom organizacijom Prijestonice Cetinje govori o dolasku putnika i razvoju turizma na Cetinju u razdoblju od 1889. do 1995. godine.

Izložba „Turizam kroz vrijeme“, Cetinje

Izložba „Turizam kroz vrijeme“ (slika 1) realizirana je u sklopu programa „Ljeto u prijestonici“, koji organizira Turistička organizacija Prijestonice Cetinje kao dio redovnih aktivnosti kojima nizom različitih kulturnih manifestacija doprinosi obogaćivanju turističke ponude grada i promoviranju kulturno-povijesnog naslijeđa. Tema izložbe je dolazak turista na Cetinje, pažnja koja se turizmu posvećivala i način na koji se o svemu tome izvještavalo. Predstavljena je kroz članke i fotografije iz stare periodike, iz fondova zavičajne zbirke JU Narodne biblioteke i čitaonice „Njogoš“ Cetinje te Nacionalne biblioteke Crne Gore „Đurđe Crnojević“. Zbog veličine izložbenih panoa (1,95 x 1,25 m), kvaliteta fotografija morala je biti na izuzetno visokoj razini. Pregledom

građe odabrani su članci iz *Cetinjskog vjesnika* (1908. – 1911.), *Zetskog glasnika* (1936.) i *Cetinjskog lista* (1975. – 2004.). Slikovna građa izabrana je među fotografijama iz publikacije *Cetinje 1950 - 1980: iz albuma Krsta Đuričića*. Obim i raznovrsnost selektirane građe sadržajno je prikazao početak i razvoj turističke ponude Cetinja obuhvaćajući duži vremenski raspon. Ovim istraživanjem dokumentirani su ili dopunjeni mnogi već poznati podaci te otkrivene neke nove i danas nepoznate ili zaboravljene pojedinosti. Tako je, na primjer, izvještavanje o dolasku putnika bilo sasvim precizno: broj domaćih i stranih putnika, države iz kojih su došli, a posebno je bio naznačen i broj ženskih putnika, ukoliko ih je bilo. Gradnja prvog hotela u Crnoj Gori – Lokanda na Cetinju, opis grada i način kako posjetitelji mogu doći do njega, troškovnik usluga za cijelu sobu ili samo krevet, samo su neki od zanimljivih tekstova, praćenih ilustracijama. Poseban segment izložbe, koji je ostavio snažan dojam na posjetitelje, posvećen je rušenju hotela Lokanda, jednom od simbola grada. Podaci o gradnji novog hotela, mogućnosti i šanse daljnjeg razvoja turizma na Cetinju, dolazak poznatih ličnosti i atraktivnost pojedinih lokaliteta, koji svojom ljepotom i danas privlače turiste te zadržavajući podaci o broju posjetitelja, učinili su da izložba i sama postane putnik, nastavljajući svoj život izvan granica Crne Gore.

Ova izložba predstavljena je u okviru međunarodnog projekta Muzej turizma (*El Museo del Turismo*) te je širokoj javnosti prikazano bogatstvo fondova naših knjižnica i ostvaren doprinos obogaćivanju turističke ponude Cetinja. Muzej turizma je neprofitna organizacija koja se bavi promocijom povijesti turizma. Muzej nije smješten na jednom određenom mjestu, već je globalni muzej širokog dometa. Predstavlja niz izložbenih prostora („soba“) od kojih svaka prikazuje neku od tema iz područja turizma, pri čemu

Mapa zastupljenosti

se tema mora odnositi na njezinu geografsku lokaciju. Svaka turistička destinacija koja je predstavljena u „sobi“, odnosno izdvojenom prostoru, prikazuje raznovrsnu građu i eksponate o povijesti turizma, što uključuje turističke vodiče, knjige, fotografije, razglednice, turističke informacije, reklamne postere i suvenire. Svaka „soba“ ima svoju individualnu temu povezanu s poviješću turizma države ili grada u kojem se nalazi. Teme mogu biti specifične kao što je primjerice priča o osnivanju turističkog poduzeća, opća povijest turizma u danoj državi ili povijest putnika. „Voditelj sobe“ odabire sadržaj i brine o predmetima koji se odnose na temu. Sadržaj sobe nije vlasništvo Muzeja.

Do danas je otvoreno više od 85 „soba“ na četiri kontinenta. Muzej turizma ima svoju mrežnu stranicu i prezentacije na brojnim društvenim mrežama koje uređuju administratori zajednice na sedamnaest svjetskih jezika. Sve ovo pruža izuzetne mogućnosti predstavljanja turističke ponude destinacije, ali ništa manje i predstavljanje kulturno-povijesnog naslijeđa sačuvanog u baštinskim ustanovama pojedine države. ■

INFO

Mrežna stranica Muzeja turizma dostupna je na: <https://themuseumoftourism.org/>.